Ч. 196 (14.445). Львів, середа 2. вересня 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Змови й заворушення на Україні.

ПАРИЖ, П.А.Т. Французька преса подає вістки про поважний політичний фермент у Совітах, не тільки серед партійних кол, але й широких народніх мас, зокрема на совітській Україні. Всі вістки, які спершу подавали як поголоски, тепер потвердила агенція Аваса. Ці вістки доказують, що заворушення на совітській Україні набрали вже зовсім відкритих рис. У військових і урядничих колах переводять величезну чистку. Ягода вислав окрему військову комісію, що має прочистити військові кадри та арештувати багато командантів полків, розміщених на Україні.

„Ле Матен" подає, що провідні совітські кола дуже схвильовані відкриттям терористичної організації „Просвіт" (?!) серед студентів і членів комсомолу. Централя цієї організації містилася в Воронежі у вищій хліборобській школі. Організацією кермувало трьох студентів, членів партії: Тардий, Попов і Розенбавм. Організаційна мережа сягала до Києва, Харкова, Свердловська і Горкого (б. Нижний Новгород). У лябораторіях ріжних технічних шкіл викрили підготовані вибухові матеріяли і пекольні машини. Досі арештували приблизно 50 осіб із студентських кол. Судити їх будуть прискореним темпом, перед тайним судом.

—o—

Аґенти Г. П. У. в Льондоні.

ЛЬОДОН, П.А.Т. Англійські часописи подають дальші сензаційні подробиці про діяльність агентів ҐПУ. в Англії та пишуть, що у цю справу заплутаний цілий персонал совітської амбасади в Льондоні. Агенти ҐПУ. ведуть цілими днями слідство. Всі члени амбасади мусять підписувати довжезні протоколи без прочитання. Серед совітської кольонії в Льондоні зростає паніка. Агенти (їх уживають тільки до справ звязаних зі шпигунством і ворохобнею) ведуть слідство у двох напрямках: двох агентів цікавиться справою т. зв. змови троцьківсько-зинов'ївської; інші намагаються відшукати джерело ворохобні червоної армії.

Намагаються вони теж скомпромітувати російських еміґрантів замешкалих на території В. Британії і б. урядовців, що відмовились від повороту до СССР, яким англійська влада дозволила поселитись в Англії. Також намагаються агенти ГПУ виказати контакт Німеччини зі змовниками в Англії.Озерський згодився мабуть у часі допиту в Москві підписати зізнання, що мали би скомпромітувати Сокольнікова. Один із членів совітської кольонії в Льондоні заявив представникові соціялістичного „Дейлі Геральд" таке: „Живемо зовсім як невільники перед жахливим маревом. Сміємося, обріхуємо себе і не знаємо, кого з нас покличуть до Москви, де жде нас неминуча смерть."

—o—

Троцький під доброю контролею

БЕРЛІН, П.А.Т. З Осльо повідомляють, що норвеське міністерство справедливости приказало, на підставі королівського рішення зовсім ізолювати Троцького та його жінку. Мабуть постановили теж обмежити Троцькому свободу рухів. Не вільно йому приймати ніяких гостей, без окремого дозволу центрального пашпортового уряду. Дуже гостро контролюють його пошту, телеграми і телефони

—o—

Совітська військова лінія 150 км. від Берліна?

БЕРЛІН, П. А. Т. Американський журналіст Денніс написав для „Берлінер Тагеблят"-у статтю, де описує свій побут у СССР, зокрема військові взаємини Совітів і Чехословаччини.

Дуже мало американців і англійців зясовують собі справу, як близько осередку серед. Европи сягає військова лінія СССР. А поправді йде вона західною Чехословаччиною, всього 150 км. від Берліна. Готелеві сторожі оповідали авторові статті, що в часі минулих військових маневрів, у всіх гостинницях мешкали совітські ґенерали і штабові старшини. Цікаве, що на останні чехословацькі маневри, підготовані зі совітськими союзниками, не запросили військового аташе Злучених Держав. При цій нагоді пригадує американський журналіст недавне заперечення в англійськім парляменті, проголошене на підставі авторитетної заяви чехословацького премієра міністрів. У цій заяві заперечив чехословацький премієр вістки, що в чехословацькій армії працює багато совітських старшин

Червоні наступають...

БАРСЕЛЬОНА, 1. 9. ПАТ. Радієві комунікати повідомляють, що катальонські відділи перетяли всі комунікаційні получення між Сарагоссою і Теруель. Оба міста є в руках повстанчих військ.

Полковник Сандіно подає, що червоні йдуть дальше в напрямі Гуеска, яке є зовсім окружене. Страти повстанців мабуть дуже великі. Офензива урядових відділів розвивається з найкращими успіхами. Націоналісти звернулися за допомогою до відділів у Сараґоссі.

А НАЦІОНАЛІСТИ БЮТЬ.

САРАҐОССА, 1. 9. ПАТ. Головна кватира націоналістичних військ запевнює, що всі наступи червоних на арагонськім фронті закінчилися невдачею. По цих невдачах червоні відділи не виказують ніякої оживленої діяльности.

Збомбардували Мадрид.

СЕВІЛЛЯ, 1. 9. ПАТ. Літаки націоналістів збомбардували вчора Мадрид. 4 бомби впали на міністерство внутрішніх справ, одна на залізничий двірець і на міністерство війни. Число жертв перевищає 300.

БУРҐОС. 1. 9. ПАТ. Націон. вiйська осягнули на фронті Сигуенди деякі успіхи і заняли Сієрра де ля Піль. В Астурії злучилося 7 кольон націон. військ, які машерують в напрямі Трубія і Овієдо. Повстанці перемогли на Майорці червоних, які тікають у напрямі берегу

Хаос в Европі і що з нього вийде?

Львів, 1. вересня 1936.

Нова серія дипльоматичних подорожей, нова серія збільшеного зброєння ріжних держав, внутрішні кризи у кількох державах у тісному звязку з їх міжнародньою політикою, вкінці низка свіжих кривавих подій — все воно знову підкреслює той „досконалий" хаос, який панує не від сьогодні у міжнародній ситуації. Люди щораз більше цікавляться подіями у широкому світі і — щораз менше їх розуміють. Падають всі формули, які упрощували розуміння шляхів, що ними йде стара Европа. — щораз змінюється теж конфіґурація держав, які колись ділились на два виразні табори, — читачеві газет приходиться раз-у-раз змінювати свій погляд, а дискусії на цю тему поміж сірими громадянами, які не можуть знати закулісових дипльоматичних ходів ані плянів ґенеральних штабів, мусять мимохіть перетворюватись у безплідне сплетництво. І можна булоб цим хаосом не перейматися та гладіти на нього саме лиш як на невинну тему нешкідливого політиканства сірого загалу, колиб не те, що той нинішній хаос має всі найгрізніші елементи, які не ворожать мирного „прояснення", тільки — навпаки — жахливе потрясення всього світу.

Еспанський котел не перестав варитися і все ще грозить розпаленням пожежі по всій Европі. Вправді гасло „невтральности" покищо перемогло, і всі держави проголосили заборону вивозу зброї для якоїнебудь воюючої сторони, проте та невтральність фактично існує тільки на папері і в кожній хвилині може й формально закінчитися. Можна бути певним того, що англійський уряд консерватистів не послухає лейбуристів, які так палко заявились за „демократією" мадридського фронту, але треба сумніватися, чи французький уряд зможе довго й успішно протиставитись натискові всього свого „людового фронту": адже цей фронт є його підставою і той фронт розуміє формулу невтральности в той спосіб, що не слід збройно інтервенювати, але „леґальному урядові заприязненої держави" можна висилати стільки зброї, муніції і добровольців, скільки за це буде замовлення. Коли французький міністр внутрішніх справ п. Салянґро на прилюдних зборах заповідає, що „швидко пролетаріяти Німеччини й Італії скинуть фашистівське ярмо", коли міністр летунства Кот улекшує комуністам купно з „приватних збірок" аеропланів з державних фабрик, а ґенеральні секретарі всіх партій, що творять нинішню урядову більшість, беруть участь у кількадесятитисячній маніфестації у паризькому цирку „Буфальо" за активною допомогою мадридському урядові, то — очевидно — Німеччина, Італія й Портуґалія мають аж надто багато нагод в кожній довільній хвилині надати своїй невтральности такий практичний зміст, як його надає Франція і Совіти. Комунікат Нім. Інформаційного Бюра, що німецький посол виїхав з Мадриду, бо тамошній уряд не всилі запевнити йому безпеку — це знаменний показчик, наскільки Берлін дбає, щоб мати вільну руку супроти Піренейського півострова.

Коли у Франції йде боротьба між двома частинами громадянства з теперішньою перевагою соціялістично-комуністичного фронту, то в Німеччині йде дальша мілітаризація всього народу: введення фактичної трьохлітньої військової от-

вбія (рік у таборі праці) не тільки розвязує питання безробіття, але й підносить числений стан німецької армії підчас мира до сили близько півтора міліона вояків. Викликало це нову паніку у Франції, яка відповідає скріпленням моторизації армії, збільшеним буджетом летунства і іншими засобами вброєння. Одночасно Мусоліні на замінченні маневрів виголошує в Авеллїно войовничу промову, що — мовляв — один почерк пера може поставити 8 міліонів італійців під зброю і що вічний мир, це абсурд, — а Сталін в свого боку у промові крізь радіо до червоної армії кличе бути готовим вже „в найближчому часі" стати в обороні „дорогої батьківщини" (патріотизм тепер у Совітах в моді). Хто проти кого має битися — того ніхто з палких промовців не згадує, — всі тільки почувають, що такий мир, як нині, довго в Европі не втримається.

Ту нервову ситуацію характеризують і внутрішні події у цілому ряді держав. Ледви пpoгомоніла у світі сензація з заведенням диктатури у Греції, як того засобу, що в останній хвилині вратував край від комуністичного перевороту, — в іншій балканській державі, яка від кількох літ стала тереном завзятої большевицької пропаганди, зазначився поважний зворот направо. Маємо на увазі димісію румунського кабінету, з якого властиво усунули лише міністра внутрішніх справ, що плянував односторонні репресії тільки проти правих організацій, та міністра закордонних справ „вічного" п. Тітулеску, найзавзятішого прихильника союзу з Совітами і речника пляну про свобідніший перемарш совітських військ на Чехословаччину. Димісія Тітулеску, ще й у такій драстичній формі, без попереднього повідомлення його, це першорядна політична подія, яка безсумнівно вказує на деякий упадок франко-совітських впливів у Румунії. Одночасно якась неясна ситуація з Чехословаччиною: кілька днів тому передрукували ми статтю одного французького сенатора, що просто називає Чехословаччину совітською кольонією, з другого боку не вгавають у пресі вістки про тихі переговори між Прагою і Берліном про подібний чесько-німецький пакт як польсько-німецький чи австро-німецький: нема ніякого сумніву, що австро-німецький договір мусів настільки збільшити острах Чехословаччини, що думка про спробу безпосереднього порозуміння з Німеччиною накидається сама собою.

Але те саме австро-німецьке порозуміння і ті самі поголоски про чесько-німецькі переговори були мабуть причиною першої подорожі регента Мадярщини Гортія поза межі свого краю до Австрії і Німеччини, на персональну зустріч із Гітлером. Ця подорож дала притоку до безлічі нових коментарів на тему бльоку Італії-Німеччини-Мадярщини-Австрії і нібн Польщі. І тільки відвідини ген. Ґамелена у Варшаві та ревізита ген. Ридза-Сьміґлого у Парижі втишили дещо загальні голоси про участь Польщі у бльоку протисовітських держав. Однак саме ці відвідини, зокрема величавий церемоніял, з яким витали і приймають у Парижі вожда польської армії, вказують на страшенне складну ситуацію, якій далеко ще до ясної кристалізації двох фронтів. Важке становище Польщі поміж двома мілітарними велитнями з цілком протилежними устроями, але однаково сильними імперіялістичними тенденціями, одночасно господарська криза, що не дозволяє втримати кроку з німецькими й совітськими вброєннями, це чимала журба для польських керманичів, які не можуть не старатися втримати з Францією добрих звязків, необхідних передовсім з кредитових оглядів. І навпаки: віддаль Совітів від німецького кордону, внутрішня слабість совітського партнера, виявлена перед цілим світом у скандальному московському процесі і тепер у хвилі масових репресій у цілому Сов. Союзі напередодні введення „демократичної" конституції, врешті все обличчя „союзника", що однією рукою підписує пакти Ліґи і всякі договори, другою підпалює будівлю Европи в ріжних її кінцях, одночасно сильна внутрішня консолідація Німеччини і Італії, виразне наближення тих двох держав і зріст їх міжнародного впливу, — все те укупі мусить вязати Франції затіснювати старі звязки приязни поза плечима Совітів. Які успіхи мав у цій ситуації німецька „сіра еміненція", господарський золотовник Балкану, фактичний диктатор німецького господарського світа д. Шахт у Парижі, — про це довідаємося певне теж у недалекому часі.

Із того хаосу мусить викристалізуватись обличчя Европи. Не відомо тільки, чи станеться це нагло, серед зударом непримирних таборів, чи щойно в останній хвилині, вже в ході самої воєнної хуртовини, подібно, як це було підчас останньої світової війни. Фактом є, що тепер поруч із державницькими інтересами поодиноких країв у міжнародньому житті починає грати визначну ролю чинник ідейної спільноти і що може повторитися прецедент, який дали середньовічні часи, коли війни йшли за ідеї. І фактом — найважнішим з усіх — є те, що Европа не йде по дорозі закріплювання мира, тільки підготовки війни.

Якже ми, українці, поводимося в обличчі тих явищ, як ми дбаємо за консолідацію всеукраїнського національного фронту, за те, щоб грізні, може дуже близькі події не захопили нас як розбиту юрбу без ніяких виглядів стати підметом у розрахунку европейських сил? Відповідь на це питання страшенно прикра.

За що карають на Волині?

Товариство „Відродження" вже роками видає свій кишеньковий календарик „Відродження". Оцей календарик, що появляється кожного року в кільканацятьтисячному накладі та при приступній ціні (10 сот.), сповняє як слід свою просвітну ролю. Кожного року пропаґандиву — ебстинентську ролю. Кожного року розходиться він по найдальших закутинах краю, ширований при помочі членів та симпатиків Т-ва „Відродження". На Волині це видання користується великою популярністю серед місцевого населення, чого доказом поважна скількість кольпортерів та проданих примірників.

Дивним дивом починаність цього календарика стала сіллю в оці для повітового старости в Рівному. Члена Т-ва „Відродження", що ще в грудні 1935. р. продавав в селі Красносілі ці календарики поміж своїми знайомими, повітове староство в Рівному потягнуло до адміністраційної відповідальности, накладаючи на нього кару в квоті 30 зол. з заміною на 10 днів вязниці. Розуміється, що член п. Пилип Гуменюк зложив у старостві відклик та ждав спокійно, аж суд, куди звернено справу розгляне цей „злочин". Та на велике здивування замісць візвання до суду по пятьох місяцях член „Відродження" одержує знову наказ з повітового староства в Рівному заплатити 20 зол. (вже знижено!) кари, або відсидіти в тюрмі 5 днів, заплативши крім того 3 зол. „на виконання арешту". В наказі подано, що обвинуваченого карається за це, що „способом окренжним" продавав календарики, покликуючись на статтю 46. розпорядку президента Р. П. з дня 7. VI. 1927. р. (Д. З. Р. П. ч. 40, поз. 350 з 1934. р.).

Це вже не першина, що на Волині карають відродженців за кольпортажу відродженських видань. Хочь „Відродження" як статутове товариство на підставі § 5 статута з 1929. р. має право поширювати свої видання, тимсамим члени мають право їх кольпортувати. Так за що карають тих членів?

Запитуємо цією дорогою вищі адміністраційні чинники, чи їм відома діяльність старости в Рівному п. К. де Берґа?

—о—

ТЕОДОР ФОТИНЮК.

Чечвою на Аршиці.

(Докінчення).

Пси вівчарники здалека вже нас звітрили та стали вйдати. Василь, старший пастух, що тепер перегукувався із Юрком з верха, прибіг до нас і задиханий почав говорити:

— А о! адіт! Поганець[5]) буріннник[6]) зачав метати плитьом зі скали тай вбив коня, троха зїв, а метло[7]) — онтам — показує рукою — ще навіть тепле... А Юрко завидів це з верха тай зачав гвавтати, а ми всі у воросі[8]) як зробили гвавт тай на него, а він утік поганець! — оповідає Василь.

Тепер мені ясно стало, чого вони перекликувалися. Юрко питає, що сталось з конем, Василь відповів — ого! Юрко ще не зрив і питає — Василь потверджує — бігме!

Пішли ми до стела. Дивимося до 50 кг. плиття кругом, і коня ноги й ребра поломані, доб розтороще[н]ий, в заднє стегно вирбане. На полонині жаль, похоронний настрій. Малий Ілько плаче, бо то його кінь. Вговорюю, успокоюю, нічого не помагає. Сам зясовую собі страту, кінь коштує більше, як 120 зол., хто за нього заплатить, де шукати відшкодування?

Витягаю з наплечника цукор, хліб, ділю між пастухів, для скотин[9]) витягаю сіль і йду між череду. Корови, ялівки, вівці як скошутували соли, всі гурмою пішли за мною, ледви живий втік до колиби, ба й ту обступили, мало що колиби не завалили, треба було аж нагоняти. На полонині худоба не має соли, тому як її закоштує, пішла би за нею хто зна куди. Дещо розвеселив я тим пастухів, що на хвилину призабули про шкоду, яку їм зробив буріннник, сміючись, що череда бігала за мною.

Пастухи загнали череду в кошарі, а ми пішли під колибу. Колиби або скотарки в ґорґанських полонинах однобічні, а не круглі, як на Гуцульщині. Дашок колиби уложений до землі приблизно під кутом 45°, так, що задня частина сперта на землю, передня підперта двома патиками, вбитими у землю. Накрита лубям[10]), що його здирають пігачем[11]) зі смерік або ялиць. Дві стіни також із луба.

Розкладаємо ватру. Петро дав свижий приґіц[12]), назбирав сухого лому[13]), варимо мамалиґу. Як зварилася витягли слугою[14]) із гравп, і Василь розділив кожному молока. Пси також дістали свою пайку та пішли на свої місця з кошарі. Василь оглянув по вечері кошари, чи ор[г]ня[15]) держиться та чи скотини на місцях. А коли вернувся до колиби закомандував на молитву. Молились усі голосно: „Отче наш...", потім „Богородице Діво..." А на кінець: „Господи! Дай спокійну ніч, аби поганець не приходив, скотини не бив, тай аби тучі не було. Амінь". Малий Ілько голосно хлипав, але молився.

Постелили свіжого рунча[16]), під голови положили, хто що мав, прикрились вуяжами[17]) і заснула колиба спить, а з нею гори і ліс... Тільки поганець буріннник не спить. Заревів аж трійгорси з Аршиців розійшлися. Все, що було живе в колибі зірвалось, а пси вівчарники [illegible] відать. Василь сказав, що буріннник прийшов до метла — має що їсти і до кошари не прийде, можна безпечно спати.

На другий день рано, тільки заграва верхи освітила, колиба вже не спала. Кожний пішов до своєї роботи. Сонце вилізло ізза Верх Сиґа[н]са та освітило Скородну, а ми вже обідали.

По обіді я оглянув полонину та зібрав рослини. Скородна належить до типу ґорґанських

[5]) поганець = медвідь.
[6]) буріннник = молодий, дво-три-літний медвідь.
[7]) метло = мясо, якого медвідь не вспів зїсти.
[8]) у воросі = у гурті; у воросі медвідь не чіпається.
[9]) скотини = вся худоба рогата, нерогата, що пасеться на полонині.
[10]) лубя = кора з ялиці або смереки.
[11]) пігач, або лупій = тупе долото на 4 цм. широке на метровім держаку, що ним віддирають кору.
[12]) приґіц = два грубі патики вмуровані під ватру.
[13]) лім = суке рі[ш]е
[14]) слуга = патик, яким за вухо витягають із ватри горшок.
[15]) [illegible] = огорожа кошари.
[16]) рунча = галузки зі смерік або ялиць.
[17]) вуяж = куртка з овечої вовни [illegible]

Луговий попис у Львові.

Луговий попис відбудеться в неділю 20. вересня ц. р. у Львові. У пописі візьмуть участь „Луги" Львова і поблизьких околиць Львова.

Порядок попису такий: год. 9. рано Служба Божа в церкві св. Юра; год. 10. перейдуть „Луги" з орхестрами вулицями Львова до Лугового Городу при вул. Вулецькій; год. 14.30 мячеві змагання поміж дружинами Україна II. — Луг; год. 16. масові вправи луговиків і луговичок; год. 17.30 попис вправ львівських луговиків і луговичок.

—o—

З польської преси.

Росіяни у ролі польонізаторів.

В краківськім „ІКЦ" відомий п. Опйола помістив недавно свій репортаж з поїздки по білостоцькім воєвідстві під наголовком „Польщення шириться на теренах давньої церковної унії. Про православних поляків у білостоцькім воєвідстві". Автор на вступі згадує про давню ролю православної Церкви в політиці обмосковлення білоруського населення. Стверджуючи, що молоде покоління білорусинів уже не знає російської мови, п. Опйола тішиться, що серед тієї молоді шириться польонізація завдяки впливам школи, війська та взагалі акції польського громадянства. Найбільше переконують його про збільшення польонізації статистичні дані. Ця статистика показує, що на 26.161 православних у містах білостоцького воєвідства подало як свою матірню мову польську мову 11.020 (42 відсотки); російську — 9.799 (37 відсотків), білоруську — 5.307 (20 відсотків). Інший образ дають села пятьох непольських повітів цього воєвідства. Там на 275.387 православних подали як свою матірню мову: білоруську — 205.463 особи (75 відсотків); польську — 50.840 (18 відсотків) і російську — 17.342 (6 відсотків). Від часу останнього перепису польонізація ще поширилась, а найясніше, на думку автора це те, що у цій денаціоналізаційній акції вже бере участь і православна церква.

У Білостоці і в Ґродні повстали спеціяльні організації православних поляків під фірмою „Православний дім ім. марш. Й. Пілсудського". Завдяки їх заходам у Білостоці напр. священики проповіди в церкві виголошують по польськи та релігію в школах викладають православній дітворі теж переважно в польській мові. Вже і по селах молоді священики, питомці варшавського богословського факультету, „охоче виголошують проповіди по польськи, розуміючи свою місію, що нейже є службою Богові у формі згідній з духом часу".

Ось зміст кореспонденції п. Опйоли. Статистика, що її дав п. Опйола, цікава одним. Хоч знана є неточність та тенденційність польської статистики, всеж вона стверджує безсумнівний факт. Це те, що російські недобитки по містах на білоруській та українській території сильно польонізуються. Той самий наплиновий російський елемент, опанувавши церковно-адміністраційний апарат і саму Прав. Церкву зробив знаряддям польонізації. Це все правда. Але не знати, чому тішиться п. Опйола, а з ним „ІКЦ" та автори досьогочасної політики супроти Православної Церкви. Хай би хоч побіжно познайомились вони з публікацією А. Стародворського, члена „Інституту наукових дослідів над комунізмом у Варшаві": „Траґедія Православної Церкви в СССР". Тоді не раділиб вони з того, що у Польщі Православна Церква стає знаряддям урядових кол та ще в такій невдячній і небезпечній акції, як денаціоналізація білоруського й українського населення. Бо така протиприродна роля Церкви може тільки довести її до такої самої траґедії, як і в Совітах. А загибель Церкви або її ослаблення — це найкращий шлях до тріюмфу комунізму.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Червоні погрожують розстрілом політичних вязнів.

ГЕНДАЙ, ПАТ. Політичні вязні перебувають дальше у форті Ґваделюпе. Кількох вязнів перевезли до Сан Себастіяно. Вязнів мають неперенести до Іруну. Чотири нац. літаки літали над Іруном, але стрималися від бомбардування. Червоні обстрілювали з гармат позиції націонал. військ. Червоні заповіли, що коли повстанці намагались би збомбардувати місто, розстріляють усіх політичних вязнів, між ними епископа Валядоліду.

Населення Ірупу й Фортарабія переходить дальше французьку границю. Приміщує і харчує їх французька влада.

ПАРИЖ, ПАТ. Із джерел близьких до „людового фронту" інформують, що буцімто повстанці розстріляли у Валлядолід кількох членів робітничих лівих організацій. Недалеко Кордоби два урядові літаки знищили тримоторовий літак націоналістів. Кордобу й Ґренаду далі обстрілюють. Електрівня, що доставляла до Ґренади електричну струю, є в руках червоних військ. Повстанці, що боронили Гуеску зробили випад. Одначе червоні відбили наступ. На полі залишили повстанці 35 убитих, у тім одного поручника і священика.

ЯПОНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

ТОКІО. ПАТ. Аґенція Домеі заперечує офіціяльно вістку, що японський уряд приказав свому послові в Еспанії зірвати зносини з мадридським урядом.

ПОДІЛ ЕСПАНІЇ.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. В берлінських політичних колах викликала чимале зацікавлення вістка, що мабуть походить із Льондону, що в часі зустрічі делеґатів воюючих сторін обговорювали справу поділу Еспанії. Льондонський дописувач „Льокаль Анцайґер" пише: Тому, що в Льондоні від самого початку брали під увагу можливість, що Еспанія мала би розпастися по громадянській війні, цікаве хто впровадив цей проект до переговорів. Потверджуються здогади, що гуманітарна акція дипльоматів набрала в їх руках характеру акції закордонної політики.

полонин і лежить на північно-східному схилі Аршиць. В порівнанні до інших полонин в Ґорґанах вона доволі велика, бо інші полонини тут малі. Рістня цих полонин в засаді мало ріжниться від просторих чорногорських полонин. Із трав росте тут: альпейська мітлиця і скальна, покрквлена розвлать, жовтий вівсик і альпейський, коротколистий китник, альпейська мушка і багато інших. Зі зелистих рослин — гірська арніка, австрійський суга́йник, карпатський бредулин, альпейський щавій, східний пабородник та багато інших. Недугою полонин є тут цей альпейський щавій, що густо заростає та унеможливлює розвиток трав.

Сонце було вже високо, коли ми подякували за гостину і пішли в напрямі Слобушниці. Деревостій тут дещо інший, вправді домінує смерека та цупко обняла Ґрехоту вкриту мохом, вистрілила верхівям вгору. Дивуєшся, як, на чому росте і чим живе?

Але ось над звором лелич[14]), тут і там кидра[15]), а навіть є тис. Михайло поцокував біля нього, колиб так ближче дому, він знав би що з тисом зробити.

Входимо в полосу виверт[ів][16], лежать смереки, ялиці, кидри — типовий праліс, ніхто їх відси не забирає, із лежання аж мохом поросли, а на кидрі вже виросли кущики чорниць та півтора метра високі смерічки. Пробую кидру сокирою, чи справді згнила? Де там!? Під мохом на пять центиметрів згнила, а далі зовсім здорова й дерево жовте як віск, це питоме кедрі, що вона ніколи не гниє зі середини, лише обгниває дуже мало зверху, натомість смерека і ялиця гниє і зверха і зі середини. Міряю заруб, на 1 цм. аж 14 слоїв, себто один цм. приросту в ширину потребує аж 14 літ! Міркуючи по грубости пня, то кидра виверт жила приблизно 500 літ! А лежить вже 50 літ тай на собі викормила 15-літну смерічку!

Зі звору на аршицький хребет вже недалеко, смереки стають щораз менші, а кидри нема. Ось вже й жереп влазить у ліс та, як поліп у нього вростає. Вже й клапані[17]), низькі присадкуваті з дуже довгим долішним галузям, що іноді довші, як ціле головне било. Декотрі з них мають галуззя звернене в один бік, що з боку виглядає, як проділ дівочої коси. Це вітер зробив їм такий проділ та зачесав галуззя в один бік. Ось ці клапані це справжнє заборолo вітру. Вони здержують його перший і найсильніший напір. Іноді, коли вихрові вдасться просмикнутись попри клапані, тоді він гуляє по схилі, коби лиш одну ялицю, або смереку вивернув горі корінням, тоді одна валить другу, трету, десяту, соту і т. д. — а вихор їм помагає. По такому вихровому герці лежать сотки вивертів, а їх пні зложені в лінії вихрового танцю, часом у дивачний лійок, або колесо. Сараки програли в борні за істнування. Програли, хоч як цупко їх коріння обнимало і трималось Ґрехоти.

З аршицького хребта розвинувся перед нами прегарний краєвид. На захід Ґорґан илемський замикає аршиці. На південь звір річки Мшани, на схід Молоди. Проти нас Сиваня, на право від неї Яйко илемське, на схід від Сивані Яйко осмолодське із величавим кидровим заповідником ім. Митрополита Шептицького. Таким величавим кидровим заповідником ніякий нарід в Европі не похвалиться, хіба лише наш.

Ідемо хребтом аршиць на схід. Він порослий жерепом, полонинською гранню, тут і там купки чорниць і вересу, зелистих рослин обмаль. Зрівнуємося з полониною Нивкою, йдемо на неї, збираємо рослини, а звідти знову до гори на хребет і робимо відпочинок. Михайло вдивився з далечінь і сказав: „Знаєте, в наших горах і смереки веселі, де я не бував, але ніде так не весело, як в наших горах, коби лише хліба було більше".

Відпочали ми, пополуденкували й зійшли у звір Менчілка, майже коміть головою, до джерела Чечви. Велике джерело бухає чистою як сльоза, а зимною як лід, водою. Звори, зворики збігаються до Чечви. Води щораз більше. Вона вертиться і крутиться між скалами та шумить голосно на гуркальцях та швидко спливає, мов тікає із гір.

Вже доходила північ, коли ми лежали добились стомлені на Мечище.

Луги, в серпні 1936

---

[14]) лелич = вільха карловата.

[15]) кидра = сосна кедрина. Обі ростуть на границі лісів і жерепу. Кедри в Ґорґанах найбільше.

[16]) виверти — дерева, що їх вивернув вихор.

[17]) клапані = смереки, що ростуть на границі лісу і жерепу. Вони низькі, зате мають дуже довге галуззя.

Свята в краю.

ПОВІТОВЕ СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО В ЧОРТКОВІ.

Сокільська організація має в Чортківщині за собою гарну традицію. Заснований ще перед війною „Сокіл“ у Чорткові розвинув під проводом бл. п. Івана Коссака дуже живу діяльність. Тутешні старші громадяни із захопленням згадують сокільський здвиг перед війною, який зібрав на площах Чорткова тисячі учасників, у тому сотки кінноїчиків. Ідея сокільська була в повіті доволі поширена і в наслідку принесла за собою досить масове зголошування з вибухом війни молодого сокільства в ряди Українських Січових Стрільців. По війні настав повний занепад сокільства в Чорткові й повіті. Сам чортківський „Сокіл“ та сільські гнізда були довший час нечинні. Просто не було людини, яка малаб охоту й відвагу оживити цю організацію. Щойно в 1934 р. осів у Чорткові молодий лікар д-р Макарушка, який піднявся цього діла. За дуже короткий час — бо тільки один рік — зумів він оживити сокільство в Чорткові й повіті, так, що вже в р. 1935 восени відбувся повітовий зїзд „Сокола“. Ведена в зовсім відмінних відносинах, не могла сокільська організація розвинутись до передвоєнного стану. Ледви 10 гнізд удалося чи то засновати наново чи то оживити та на тім і станула. Знані всім перепони влади не дали змоги дальшого розвитку цій важній національно організації. Тому й доволі слабо випав перший зїзд соколів у 1935 р. А до того по році праці серед сокільства покинув Чортків д-р Макарушка, справжній відновник сокільського життя в повіті. Здавалося, що по його відїзді ця організація попаде знову в омертвіння, тим більше, що влада в тім чаву ще побільшила свої перепони в організуванні „Сокола“. Та показалося, що серед нашого народу сокільська ідея знайшла податний ґрунт і, не зважаючи на перепони, таки дальше поглиблювалася. На місце д-ра Макарушки вибрано головою д-ра Маньовського, який, маючи коло себе вже зорганізований гурт людей, що присвятилися праці коло сокільства, повів дальшу працю на тій ниві.

І отсе 30. серпня ц. р. відбувся другий по війні повітовий зїзд соколів. Правда, на цей зїзд не могло явитися більше гнізд, — влада не позволяє їх основувати, — але по зїзді видно, що серед тої десятки гнізд сокільська праця поглибилася значно. Видно це було по вправах та по цілім виступі соколів. На зїзді станулo до дефіляди та до вправ поверх 300 побратимів та коло 200 посестер. Зїзд почався збіркою коло старої церкви на Вигнанці та перемаршом до церкви нової, при якій на церковній площі о. Черник при асисті двох сотрудників відправив Службу Божу, до якої співав місцевий „Боян“ під проводом богослова Борси. По Службі Божій виголосив патріотичну проповідь о. Оробець з Росохача. Кульмінаційною точкою зїзду була дефіляда всього сокільства перед старшиною повітового „Сокола“, перед відпоручником „Сокола-Батька“ п. Благіткою та репрезентантами повітових українських організацій в Чорткові. При цій нагоді вручено д-рові Макарушці грамоту почесного членства, яким з вдячности наділило його чортківське гніздо. Пополудні відбулися вправи всіх гнізд, виведені м-ром Оробцем, які випали бездоганно.

При цій нагоді тяжко здержатись людині, якій на серці лежить розвій всіх сил українського народу на всіх ділянках життя, від деяких загальніших завваг. Навяжу їх до проповіди о. Оробця. По Службі Божій „Боян“ відспівав першу строфу знаної пісні „Боже, вислухай благання“, яка кінчиться словами: „Боже, нам єдність подай!“ По цій строфі пішла патріотична проповідь о. Оробця. Проповідник говорив: „Народи слабші від нас чисельно і навіть культурно, литовці, болгари, югословяни, мають свою самостійну державу. Не мають її українці, а всьому винна у великій мірі незгода поміж нашим народом, власне брак тої єдности, за яку Бога просить молитва“. По проповіди хор відспівав другу строфу пісні, в якій є просьба за волю і силу України. Неначе для вияснення, що ця друга мета — воля і сила народу — залежна від першої: від єдности. Доки не буде єдности, не буде мати нарід „сили і волі“. А потім і на самім здвизі всі промовці зазначували, що сокільство має виробляти в народі дисципліну, єдність: „Все вперед — всі разом“. Гарні слова, та тут-же сама організація [illegible] оцим гарним гаслам. На зїзді [illegible] одного відпоручника братньої організації „Лугів“, яка в повіті дуже широко розгалужена. Мабуть не запросили їх. І тут насувається гірке питання: Чому якраз ті організації, які мають виробляти в суспільности ідею поєднання, не подумають над обєднанням усіх подібних організацій? Чому саме ті організації, які мають світити прикладом дисциплінованості і єдности, жеруться поміж собою? І селянство, яке було на зїзді соколів, скрізь ставило таке саме питання і негодувало з цієї причини. На жаль, у нас особисті амбіції провідників ідуть так далеко, що сіють ворожнечу поміж такими товариствами як „Сокіл“ та „Луг“, хоч у низах такої ворожнечі, їй Богу, нема. Чиж це не отаманщина провідників?

Коли влада поставила своє „вето“ розвиткові „Сокола“, автор цих рядків мав відвагу підписати як основник статут „Лугу“ тільки тому, що вважав потрібним для нашого народу організуватися на тій ділянці в „Лузі“, коли в „Соколі“ стало це неможливе. Тоді була ця справа серед нашої суспільности непопулярна, багато людей боялося, що „Луги“ — це організація подумана для розбиття нашого народу, для спаралізування його розвитку. Показалося, що ті побоювання були зовсім безосновні, що „Луги“ гуртують нашу молодь таксамо для національного обєднування й освідомлювання, як і „Соколи“. І автор цих рядків не жалує свого поступку. Через перепони влади сокільство не могло поширити своєї праці поза тими 10 гніздами, які мало в часі основування „Лугу“. Колиб не було „Лугу“, поза тими 10 селами, інші 30 сіл у Чортківщині не моглиб організувати своєї молоди в подібних до „Сокола“ організаціях. Ті села булиб позбавлені змоги мати у себе ті організації. Не знаю, чи найдеться ще тепер серед нашої суспільности людина, яка приглядалась би розвиткові „Лугів“ і тепер ще вважала ту організацію за шкідливу чи хочби зайву для нашого народу. Чомуж провідники тих двох організацій не зговоряться для взаємного добра?

Повітовий зїзд „Сокола“ в Чорткові насуває авторові цих рядків думку, чи не повинні власне спортові організації, які чейже мають приучувати нарід до єдности, завести поміж своїми відтинками єдність? Дня 30. серпня відбувся в Чорткові повітовий зїзд „Сокола“. На день 20. вересня ц. р. заповіджений такий самий зїзд „Лугів“. І знову зійдеться наше громадянство на цей зїзд і спитається, чому то так окремо відбуваються ті оба зїзди, немов би це були організації двох народів, що себе взаємно поборюють...

„Боже, нам єдність подай!“

Д-р І. Х.

40-ЛІТТЯ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ“ В ЯМНИЦІ.

В днях 29. і 30. серпня ц. р. відбулося в Ямниці, пов. Станиславів, свято з приводу 40-ліття читальні „Просвіти“. Ямниця — це одно з передових сіл повіту, а то й Галичини, тому не диво, що ювилей своєї читальні святкувало величаво. Нема в повіті ні одного свідомого українця, котрий не знав би Ямниці з доброї сторони. Відти вийшло багато інтелігентів у світ, багато по скінченні середніх шкіл вернулось назад на ріллю, відти від самого початку пробудження національно-громадянської думки йде приклад та ініціятива культурно-освітньої праці на всю округу. По відступі УГА за Збруч Ямниця чи не перша з усіх сіл Галичини отрясається з духової депресії та починає свою культ.-освітню працю.

Торжество почалося в суботу 29. серпня в год. 18. у власній читальняній салі відкриттям і покликанням Почесного Комітету в особах живучих ще голов читальні, одинокого ще живучого досі члена-основника місц. читальні, 74-літнього ділуся Ю. Іваночка, та відпоручника станиславівської Філії Т-ва „Просвіта“. З черги виголосили реферати пп. Гриць Якимечко на тему „Історія села Ямниці“, Дмитро Савчук „Розвій культ.-освітнього та економічного життя Ямниці“, Володимир Дейчаковський „Розвій фізичного виховання Ямниці“. Дословний зміст тих рефератів видруковано в одноднівці з приводу ювилею п.з. „Під прапором Просвіти“. Всі повищі реферати опрацьовано джерельно та зовсім задовільно. Закінчено цей день іменуванням двох заслужених робітників читальні почесними членами та виставою драми: „Ой три шляхи широкії...“ у виконанні місцевого драм. гуртка при читальні „Просвіти“. Ця актуальна з політичних оглядів вистава зробила помітне враження на приявних.

Неділя, 30. серпня, стягнула при чудовій погоді величезне число учасників на Службу Божу та панахиду за померших членів читальні. По скінченому богослуженні учасники зорганізованим походом перейшли на обширний майдан, де відбулась академія. Мило згадати приявність великої скількости гостей, між ними відпоручників: Т-ва „Просвіта“ у Львові проф. Терлецького, Філії Т-ва „Просвіта“ у Станиславові д-ра Ю. Олесницького, Пов. Союзу Кружків „Рідної Школи“ д-ра К. Воєвідку, Союзу Українок у Станиславові, М. Мельник, культ.-освітніх установ околиці та пресових справоздавців. Всі вони виголосили палкі слова привіту, подиву для осяг в праці та правильно начеркнули дальший шлях діяльности, провідною ідеєю котрого є енергійна боротьба з червоною пропагандою. Інші точки академії виповнили продукції хорів, удалі деклямації та збірні рецитації, між якими треба підчеркнути чудово виведену збірну присягу (давню пластову) соколів.

Спільний обід для гостей заходом місц. кружка „Союзу Українок“, фестин з переважно спортовою програмою, мячеві змага на Ямниця—Станиславів (Бельведер) та вечерниці для молоді виповнили час до пізної ночі.

Треба відмітити, що програма ювилею була зложена дбайливо, з метою передовсім виховною.

В. Г.

За дальшою обнижкою залізничої тарифи.

Проти обмеження домашнього промислу.

Дня 20. серпня відбулося засідання комісії аграрної політики хліборобської палати, на якому обговорювали проекти розпорядків до молочарського закону, обнижку залізничих тариф, справи домашнього промислу на селі та збіжевих шпихлірів.

До субкомісії, яка має видати опінію до проекту розпорядку до молочарського закону війшли радники: **сен. Ю. Павликовський, дир. А. Мудрик, Й. Ґерінеґр, А. Коляр і Л. Варсавер.** Ця субкомісія враз з комісією годівлі тварин мала висловити опінію про проекти розпорядків.

Референт Й. Бачинський ствердив, що навіть після обнижки тарифи зі січня ц. р. кошти перевозу залізницею є надто високі, якщо взяти під увагу вартість продуктів з 1929 і 1930 року. Напр. кошт перевозу пшениці на 500 км. сягав у 1928 р. 7.7% вартости пшениці, тепер сягає аж 15%. Куди гірше виглядає справа з коштами перевозу бульби. І так коли в 1929 р. кошт перевозу бульби на 500 км. сягав 33% вартости бульби, тепер доходять кошти перевозу на таку саму віддаль до 70%. **Тимчасом висота обтяжень коштами перевозу при рільних продуктах не повинна перевищати 8—10% вартости.** В цьому напрямі комісія висунула низку подрібних проектів.

Референт П. Суходольський обговорив справу домашнього промислу на селі у звязку з обіжником міністра промислу і торговлі підкреслюючи, що цей обіжник спиняє розвиток домашнього промислу на селі, бо вводить обмеження незгідні зі з духом промисл. закону, зі розпорядку про вилучення домашнього промислу зпід постанов промислового закону. Обіжник міністра вдаряє по інтересах сільського населення та унеможливлює розвиток домашнього промислу на селі. Тому референт домагався, щоб міністер відкликав обіжник та зновелізував свій розпорядок. Комісія заявила, що обіжник створює положення, незгідне зовсім з потребами сільського життя та йде в розріз з тим, що діється з домашнім промислом закордоном. Хліборобська палата вважає необхідною появу закону про піддержку домашнього промислу на селі.

Вкінці вілчитано реферат радн. Заліски про збіжеві громадські шпихлірі. Референт висловив думку, що збіжеві шпихлірі не надаються у тутешніх господарських умовинах. Однак якщо ініціятива заложення таких шпихлірів вийде дійсно від селян — не слід спутувати такої ініціятиви. Зате рішуче застерігся проти якогонебудь натиску адміністраційної влади в цій справі. З черги порушено кілька актуальних справ, звязаних з віддовженням хліборобства та принято до відома звіт економічного бюра про створення спільної комісії з представників господарської, хліборобської і промислово-торговельної палати.

—o—

✝ Евген Перфецький.

Евген Перфецький уродився дня 5. XI. 1882. р. в Коломиї, де й розпочав свої музичні студії. Поруч студій на виділі права і політичних наук в університеті у Відні та у Львові, з яких укінченням став урядовцем Краєвого Виділу у Львові, покійний проф. Евген Перфецький школився вже від ранніх своїх літ в музиці, яка стала його головним званням та властивим покликанням. Науку гри на скрипці побирав спершу в музичній школі ім. Монюшка в Коломиї, в учителів Вроньського та Шнабля, абсольвента празької консерваторії, опісля в музичній консерваторії у Відні, яку покінчив у 1906. р. у проф. Ствертки (концертмайстра віденської опери) з дипльомом мистецької зрілости. Від 1908. р. починається музична діяльність проф. Е. Перфецького, спершу як соліста-виконавця, в рік пізніше також як педагога-вчителя скрипкової гри у Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка у Львові, на якому то становищі він працював до своєї смерти.

Виїхавши з вибухом світової війни до Відня, став Е. Перфецький у 1915. р. членом симфонічної орхестри славних віденських „Тонкінстлерів“, під проводом знаменитого чеського диригента Оскара Недбаля. Тодішній побут у Відні використовує він ще, і в напрямі поглиблення музичних студій у проф. Павла Фішера, члена славетнього віденського квартету Розе. В 1919-20 р. був членом оперової орхестри міського театру у Львові.

Як соліст-виконавець виступав проф. Перфецький із самостійними концертами або як співвиконавець майже в усіх наших важніших музичних імпрезах як у Львові, так і в усіх більших містах Сх. Галичини, а також в Кракові, Чернівцях та у Відні. Останній власний скрипковий речіталь проф. Перфецького відбувся дня 19. травня ц. р. у львівському радіо.

Та ще інтенсивнішу мабуть діяльність та працю розвинув проф. Перфецький як педагог, виховуючи за 27 років цілі ряди молодих скрипаків з відомим уже нині і за границею скрипаком Романом Придаткевичем на чолі. Деякі з них самі вже стали вчителями, головно в наших Музичних Інститутах.

Ненадійна і передчасна смерть проф. Евгена Перфецького нанесла нашому музичному мистецтву дуже важкий удар. У ділянці відтворчій стратили ми одного з найкращих виконавців, у ділянці музично-виховній — одного з найкращих і найдосвідченіших педагогів. Зокрема Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка тратить у покійному проф. Евгенові Перфецькому одну з найкращих і найбільш репрезентативних своїх сил. Учительський збір тоїж установи найкращого друга й товариша, а студіююча музикальна молодь найщирішого мистецького провідника-опікуна.

Проф. Е. Перфецький був членом-основником „Союзу українських професійних музик“ у Львові та членом його першої Ради.

Земля пером заслуженому мистцеві, педагогові і громадянинові!

Василь Барвінський.

———o———

Чому німецьку амбасаду перенесли до Аліканте?

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Урядова вістка про перенесення німецької амбасади до Аліканте не викликала такого здивування, як сам спосіб, як її проголошено. Ціла німецька преса подала цю вістку на перших місцях з обширними поясненнями. Ці пояснення кажуть, що німецька амбасада сповнивши свій обовязок охорони німецьких громадян, сама опинилась у ситуації, яка не давала ніякої запоруки безпеки. Урядові німецькі кола хочуть мабуть зазначити цим комунікатом, що перенесення амбасади до Аліканте не є рівнозначне зі зірванням дипльоматичних зносин із мадридським урядом.

———o———

Еспанські міністри у Франції.

ПАРИЖ, 1. 9. ПАТ. До Парижа приїхали з Мадриду й Барсельони міністер освіти Марсель Домінго, комуністична посолка з Овієдо Ібарурі (називають її популярно „Ля пасіонарія“) і б. міністер фінансів Антоніо Лява. По приїзді пішли вони відразу до еспанської амбасади та відмовились подавати журналістам якінебудь інформації.

———o———

Невдалий комуністичний переворот у Франції.

Жак Барду, відомий французький учений, член „Академії Безсмертних“, оголосив у „Ревю де Парі“ ось які ревеляційні дані про затії Москви у Франції:

На підставі директив із Москви французькі комуністи мали обняти провід „фронту людового“ перевести „чистку“ державного апарату й армії від націоналістичних елементів і при помочі масових страйків держати уряд під постійним натиском та виконувати фактичну владу у Франції. Розрахунок Москви був такий: Коли Франція опиниться під явною чи хочби замаскованою владою комуністів, то і Німеччина мусітиме звернути всі свої сили проти Франції, а тимсамим дасти Москві спокій. Комуністичний переворот у Франції був спершу визначений на 11-го червня ц. р., очевидно в найбільшій тайні. Зовсім припадково цей плян вийшов на денне світло. Це було так: Дня 10. червня відбувалася в одному французькому місті на пограниччі Німеччини спільна нарада інженірів одної французько-німецької фабрики. Німецькі інженіри здивовані запитали двох французьких товаришів: „Як це так, завтра у вас революція, а ви тут спокійно дебатуєте?“ На здивовані запити французів, німці відповіли, що німецька влада має дуже докладні інформації про плановану комуністичну революцію у Франції і вже обсадила границю сильними відділами війська. Також забезпечилася Італія.

На французьких інженірів ті вістки подіяли, як грім із ясного неба. Один на гвалт поїхав до Парижа й заалярмував націоналістичного посла з Рубе Лєбеса, який звернувся до міністерства внутр. справ з категоричною вимогою заразже енергійно виступити. 50 таких же його прихильників... щоб заалярмувати міністерство війни. Але тимчасом комуністичний провід якось довідався, що плани викриті і відложив переворот на 21. серпня.

Дня 15. серпня проф. Барду виступив із повищими ревеляціями і комуністи мусіли знову відложити переворот на пізніше, мабуть на жовтень. Дотичне число „Ревю де Парі“ якісь люди викупили й знищили до одного примірника. Мимо того французька опінія вже заалярмована. Найбільше обурення викликали документальні дані проф. Барду про те, що паризьке бюро Комінтерну — головна централя, яка кермувала всіми цими затіями, держить постійний контакт зі совітською амбасадою в Парижі.

ЕСПАНСЬКИЙ ПОСОЛ ПРИСТАВ ДО ПОВСТАНЦІВ.

ТОКІО, ПАТ. Дотеперішній еспанський посол у Токіо, якого мадридський уряд відкликав з його становища, заявив, що виїдже можливо як найскорше до Еспанії, щоби вступити в ряди повстанських військ.

ЕСПАНСЬКІ КОМУНІСТИ ВБИЛИ ФРАНЦУЗЬКОГО СВЯЩЕННИКА.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. Еспанські комуністи застрілили недалеко французького кордону французького священника, який ішов на прогульку до республики Андори. Тіло вбитого облили бензиною і спалили. Вбивники втікли.

ПЕРЕД ВИРІШНИМ БОЄМ ПІД ІРУНОМ.

Воєнна ситуація в Еспанії покищо без зміни. Повстанці наступають дальше на Толедо й Мадрид і заняли кілька місцевостей, але до вирішного бою не прийшло. Перстень націон. військ довкола Малаги чимраз більше затискається. Цілий тягар воєнних операцій перенісся над біскайський залив, де націон. війська підготовляються до вирішного бою. Французьку границю перейшло вже 2.000 втікачів з Ірун у і в найближчих годинах має перейти ще приблизно 4 тисячі. Повстанці рішилися повести наступ в д моря на суші і в повітрі. Червоні заповідають, що не піддадуться. Націоналісти ждуть ще на 5 морських одиниць, які мають взяти участь у бомбардуванні побережжа.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЧЕРВОНИМИ Й ПОВСТАНЦЯМИ.

ГЕНДАЙ, 1. 9. ПАТ. Кілька днів ведуться переговори, що їх започаткували дипльоматичні представники. Завдяки ініціятиві декана дипльоматичного корпусу, амбасадора Аргентини, амбасадора Франції, Англії, Бельгії і Злучених Держав та послів Голяндії, Норвегії, Чехословаччини і шарж д' афер Фінляндії і Швеції запропонували своє посередництво, щоби зробити домашню війну якнайбільше гуманітарною. Намагаються вони боронити населення, виставлене на ріжні небезпеки в часі бомбардування міст; населення мусить давати закладників і т. д. Рівночасно акція амбасадорів змагає до збереження памятників і мистецьких памяток.

Провідники дипльоматичних місій припоручали свойому деканові звернутися телеграфічною дорогою до Мадриду з відповідними пропозиціями. Амбасадор Аргентини вірить в успіх цієї ініціятиви. Міністер заграничних справ Еспанії Барсія обіцяв йому заняття цею справою. Переконаний він теж, що й повстанці прихильно поставляться до цієї справи. Вже прийшло до виміни полонених між Бургос і Мадридом. Інші поголоски кажуть, що ген. Моля нав'язав контакт на баскійським побережжі з представниками противника. Які є наслідки цих роз мов, невідомо, але мабуть є якийсь звязок між ними і спокоєм на фронті Гвіпоскоа.

МАДРИД, 1. 9. ПАТ. Урядові війська зістріли два націон. літаки в Сієрра Гвадарама і один літак в Оропеса. Завзяті бої ведуться на фронті Естрамадури і в Астурії. В Андалюзії й Арагонії спокійно.

ПОСЕРЕДНИЦТВО ВАТИКАНУ.

БЕРЛІН, 1. 9. ПАТ. З Риму інформують, на підставі певних вісток, що ватиканські кола попробили дипльоматичні заходи серед европейських великодержав, щоб зліквідувати домашню війну в Еспанії.

ПРОТИ ЗНУЩАНЬ НАД ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ В ЕСПАНІЇ.

АНДЕ, 1. 9. ПАТ. До мадридського уряду надійшла вчора нота від дипльоматичних представників у Мадриді В. Британії, Італії, Франції, Бельгії, Чехословаччини, Голяндії, Норвегії, Фінляндії і Швеції, які перебувають хвилево у Сен Жан де Люз. Підписані дипльомати висловлюють своє співчування з приводу терпінь цивільного населення і заявляють свою згоду посередничити між обома воюючими сторонами в цій справі. Представники Злучених Держав та Японії не підписали цієї ноти.

ТАЙФУН УБИВ 1516 ЛЮДЕЙ.

СЕУЛЬ, ПАТ. Згідно з останніми вістками жертвами тайфуну в південній Кореї впало 1516 убитих, 1183 ранених, 769 пропало без вісти. Тайфун знищив 28.863 доми, з яких 4.391 забрали хвилі. Крім того 46.225 домів залили хвилі, потопили 462 кораблі.

———o———

НІМЕЧЧИНУ Й ІТАЛІЮ ЛУЧАТЬ ІДЕЇ.

РИМ, ПАТ. Мін. Ґебельс виїхав з Венеції літаком. Прощали його мін. Альфієрі і представники уряду. Перед виїздом прийняв мін. Ґеббельс представників німецької кольонії і заявив їм, що Німеччина має такі самі ідеї, як Італія, маючи на увазі, що мир можна добути і запевнити собі тільки силою. Відтак говорив мін. Ґебельс про споріднення фашизму й націонал-соціялізму та звернув увагу на подібне становище, що його заняли обі держави в еспанській справі.

Зіновєва і товаришів не розстріляли?

Паризький „Фіґаро" повідомляє у власній кореспонденції з Москви, що засуджених у Москві в процесі Зіновєва і тов. не розстріляли. Екзекуція була лише комедією, потрібною для Сталіна для здійснення якихсь загадочних плянів. Часопис твердить, що всіх 16 після комедії-екзекуції в вязниці на Лубянці панцирним поїздом відвезли на схід. Поїзд із тими „небіжчиками" переїхав Самарою і Уфою до Іркутська. Зіновєва, Каменєва й тов. скриватимуть у військовому таборі в якомусь селі між рікою Леною і Байкальським озером недалеко Іркутська.

—o—

Комуністично-людовецька нахабність.

У Варяжі, сокальського повіту, уладили польські людовці своє свято. Водночас українці обходили релігійне свято. На свято людовців прибули теж однопартійці зі сусідніх повітів та комуністи. Комуністи почали провокувати український похід і викрикувати. Виязалась між учасниками обох походів бійка. У висліді 60 осіб побитих, в цьому дві тяжче. Заки надійшла поліція, бійка вже закінчилась.

МОЛОТОВ ПОВЕРНУВСЯ З ВІДПУСТКИ.

МОСКВА, 1. 9. ПАТ. Предсідник ради народних комісарів СССР Молотов вернувся з відпустки та почав урядувати. Неурядові джерела подають, що Сталін, який виїхав на відпустку ще перед московським процесом, перебуває на Кавказі біля Сочі у своїй віллі.

МУСОЛІНІ НЕ СТРІНЕТЬСЯ З ГІТЛЄРОМ.

БЕРЛІН, П.А.Т. Компетентні римські кола заперечили вістку про подорож Мусолінія до Берхтес Ґаден, щоби устрінутися з канцлером Гітлером.

ВЕЛИЧЕЗНА ВІЙСЬКОВА ДЕФІЛЯДА ПЕРЕД КОРОЛЕМ І МУСОЛІНІЄМ.

РИМ, П.А.Т. Перед Мусолінієм і королем відбулася велика військова дефіляда з приводу маневрів. В дефіляді взяло участь 50.000 жовнірів і 5.000 старшин і проводив князь Пiємонту. На дефіляді були присутні князі Аоста й Берґаму, граф Торіну, маршали Бадоліо, де Боно і Бальбо, мін. Чіяно та члени уряду. В дефіляді взяло участь 18 полків піхоти, 4 полки берсальєрів, 7 полків дивізійної артилерії, 4 полки кінноти, 3 полки корпусної артилерії і 3 полки саперів. Разом було 400 гармат, 355 гавбиць, 58 возів, 900 мотоциклів і 2.380 авт.

25 УБИТИХ ПІДЧАС ВИБУХУ В КОПАЛЬНІ.

БОХУМ, 1. 9. ПАТ. Вибух, що скоївся вчора в копальні „Ферайніґте Президент" в Бохум згідно з ост. даними спричинив смерть 25 шахтярів, 18 є ранених. Двох шахтярів досі не віднайшли.

ПОВСТАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ ПРИСТАНЬ.

ГЕНДАЙ, 1. 9. ПАТ. Повстанці бомбардували нині пристань Сан Марсіель. Літаки скинули більше як 40 бомб, одначе ніяка з них не впала на Ірун.

ЩО СКАЗАВ НОВИЙ АМБАСАДОР С.С.С.Р. У МАДРИДІ.

МАДРИД, 1. 9. ПАТ. При врученні повновластей новоіменований амбасадор СССР в Еспанії Розенберґ сказав м. ін.: Факт, що я акредитований при вашій ексцеленції, який є висловником волі еспанського народу, вказує, що уряд СССР бажає затіснити звязки ширости, які устійнюються між обома урядами, та причинитися так до закріплення мира, так потрібного для консолідації мирної співпраці обох країв. Розенберґ закінчив заявою, що „мир і порозуміння повинні царити між усіми народами, які мають ту саму форму правління".

УСПІХИ ШАХТА.

ПАРИЖ. ПАТ. Берлінський дописувач Ава-са подає, що в берлінських політичних колах висловлюються оптимістично про висліди поїздки мін. Шахта до Парижа. Всі переведні розмови можуть мати рішучий вплив на дальший розвиток французько-німецьких відносин. Дописувач подає, що в Парижі надіються нового приїзду мін. Шахта і також визначний французький діяч зпоза політичних кол має приїхати до Берліна в справах наскрізь господарських.

Мало знане джерело доходу.

Народна Торговля скуповує спориш.

Спориш (Claviceps purpurea) це грибок-шкідник, що найчастіше виступає на колосках жита. Багато споришу є в слотливі літа на недбало управлюваних, головно піскових полях. Підчас дозрівання збіжжя спориш доходить до найбільших розмірів. Є він краски фіялково-чорної і форми серпуватого ріжка, або сильно побільшеного зерна жита.

Спориш це сильна отруя. Домішка його в зерні є небезпечною для здоровля людини і звіряти. Тому треба пильно нищити спориш, вибираючи його зі збіжжа. Але вибраного споришу не викидаймо на марне! Спориш має цінну лікувальну силу і тому в переробленому стані має широке пристосування в медицині по цілому світі.

Попит за споришом є завсіди великий. Польща вивозить його найбільше з українських земель. Збирають спориш з колосків жита в часі жнив, або вибирають його з вимолоченого вже зерна. При чищенні зерна на млинках, спориш, як грубший від зерна жита, відходить з послідом, де його легко можна відріжнити і вибрати.

Зібраний спориш треба висушити на печі подібно, як на селі сушать зерно перед меленням. Добре засушений спориш має дещо яснішу краску, тратить значно свій неприємний запах та ломиться остро як скло. Так засушений спориш треба збути можливо скоро, бо він легко втягає знову вогкість, запарюється, розкладається й марнується.

Селяни збирачі можуть тепер одержати за 1 кг. споришу коло 3 зол., що для селянина в теперішніх тяжких часах не є дрібницею. На селі є тепер багато вільних рук і тому збирання споришу дало би значну поміч.

У справах збуту споришу звертайтеся до складів „Народної Торговлі" в найближчому місці, або до централі Народньої Торговлі, Львів, Ринок ч. 36. Народна Торговля купує спориш безпосередно від селян збирачів або від сільських кооператив чи інших посередників українців.

—o—

Новинки.

— **Василь Ґресяк** веде далі свою кравецьку робітню при вул. Сикстуській ч. 23, у подвірю, III. сходи, I. поверх. 2618 1—20

— **Замість квітів** на домовину дорогого брата Евгена Перфецького складають Володимир і Роман Перфецькі 20.— зол. на Львівську Філію Краєвого Товариства опіки над дітьми і молодю. 2619

— **Замість квітів** на домовину дорогого Евгена Перфецького складають Олена і Д-р Юлій Савчаки 15.— зол., Мелянія і Д-р Богдан Савчаки 5.— зол. на Львівську Філію Краєвого Товариства опіки над дітьми і молодю. 2619

— **Радіо у школах.** З новим шкільним роком Польське Радіо відновляє авдиції призначені для молоді вселюдних шкіл. Для середніх шкіл будуть зорганізовані раз на місяць музичні поранки, як це було торік. Шкільні авдиції будуть мати інформаційно-забавовий характер.

— **Репетенти зі VI. гімн. кл.** Наслідком реформи середнього шкільництва і ліквідації шестої кляси дотеперішнього типу, знайшлося в трудному положенні багато учнів і учениць, що не перейшли до семої кляси і мали би повторяти науку. Міністерство освіти позволило приймати їх до четвертої кляси гімназії нового уладу, як що зложать вступний іспит з деяких предметів.

— **Клопіт з новим польським правописом.** З днем 1. вересня ц. р. обовязує в польських урядах новий польський правопис, що ріжниться значно від дотеперішнього. У звязку з тим урядовці польських установ, державних і приватних мусять купувати книжки про новий правопис і хочнехоч — вчитися. В ріжних містах Сх. Галичини влаштовують навіть інформаційні курси, що мають влекшити вивчення нового правопису. Особливо почтовим урядовцям спеціально від телеграфу, наказано якнайшвидше опанувати цю реформу, що в короткому часі є вже другою з черги. В останніх часах веліли писати „споворотем", „споводу", „сколеї" і т. п.; при вичисленні телеграм платилося за все те як за одно слово. Тепер телеграф буде рахувати це за два окремі слова, бо найновіший правопис велить писати, як давніше „з повротем", „з поводу", „з колеї" і т. д. Телеграфічні урядовці будуть тепер заінтересованими педагогами, що пильно проводитимуть в життя новий правопис.

— **Вистава українського промислу і ремесла на Буковині.** Заходом „Міщанської Читальні" в Чернівцях відбудеться вистава виробів українського промислу і ремесла. Експонати вже приходять, але темпо підготови таке, що день відчинення вистави, назначений на 16. серпня, мусіли відложити на пізніше.

— **За дальшу знижку комірного.** У Варшаві відбувся зїзд делеґатів льокаторських організацій, що устійнили текст меморіялу до уряду. Меморіял домагається дальшої знижки комірного до половини передвоєнної висоти. Мораторія повинна обіймати не тільки мешкання, але й торговельні та промислові льокалі, взагалі всіх, що не мають доходів на удержання без огляду на скількість убікацій. Вкінці меморіял виступає проти власників реальностей, що домагаються від льокаторів більшої готівки як кавцій або чиншу за цілий рік згори.

— **Глядають за зброєю.** На терені руденського повіту поліція перевела в кількох селах масову ревізію, глядаючи за зброєю. Вислід був майже ніякий. Поліція знайшла один російський кріс, два револьвери й один пістолет.

— **Інвестиційна програма для станиславівського воєвідства** вже готова. В програмі, обчисленій на чотири роки, передбачені найперше перебудова багатьох доріг та електрифікація багатьох місцевостей, м. ін. в долині Пруту й Опору. Крім того поодинокі самоврядні установи виготовили плян реґуляції рік, будови осередків здоровля, публичних купільних заведень, рінниць і т. п. Кошти обчислено на 33 мільйони зол.

— **Латинізація Волині.** В останньому 10-літті створено в латинській луцькій дієцезії 72 нові парохії латинського обряду. Всежтаки цього великого числа полякам за мало і в цьому році вони організують пять нових парохій: Переспа, Іванова Долина, Осова, Хиноч і Нове Гнезно. Заходяться коло цього польські осадники, а властиво б. польські військові старшини, що осіли на Волині.

— **Цінна книжка.** Недавно появилася з друку книжечка про Тараса Шевченка, видання Е. Вирового. Є вона дуже цінним додатком до англійських видань на українські теми. Написана визначним істориком проф. Дм. Дорошенком. Вступне слово до неї подав проф. Р. В. Сітон-Вотсон, член управи Анґльо-Українського Комітету в Льондоні. „Нема більш трагічної та оригінальної постаті в цілій історії модерної поезії, як постать українського селянина-поета, Тараса Шевченка", пише проф. Сітон-Вотсон. „З нагоди 75-ліття його смерти віддається йому належне признання отсею книжечкою, написаною одним з найбільш визначних живучих українських істориків". Треба бути вдячним п. Вировому, що приготовив і уможливив це цінне видання, якого повний і дословний наголовок такий: „The National Poet of Ukraine", by D. Doroshenko, Professor at the University of Prague, with preface by Professor R. W. Seton-Watson, D. Litt., F. B. E. (Published by E. Wyrowyj, Prague, 1936).

— **Пожежа.** В Оплитні Блищивідській пов. Жовква згоріли дві господарські загороди на шкоду 8 тисяч зол. Вогонь спричинив 8-літній хлопець Дмитро Сирватка, що хотів бачити, як виглядає пожежа. Підпаливши хату він сховався під ліжком дому, що сусідує з погорільцями.

— Черевний тиф. В Журавиці пов. Перемишль шириться пошесть черевного тифу. В останньому часі стверджено 30 занедужань, з того одно смертне.

— Рух емігрантів в липні ц. р. За посередництвом Еміграційного Синдикату виїхали до заморських і континентальних країн в липні ц. р. 1111 осіб. З цього числа виїхало до Злучених Держав Північної Америк 97, осіб, до Канади 251, до Аргентини 224, до Бразилії 129, до Парагваю 39, до Уругваю 34, до інших заморських країн 65 осіб. До Франції виїхало в цьому часі 239, до Бельгії 33. За посередництвом Центрального Сіоністичного Виділу виїхало до Палестини 650 осіб.

— Скільки службовців удержує держава? В буджеті на р. 1936/7 число державних працівників, занятих у державній адміністрації висловлюється числом 255.000, в цьому є 100 тисяч нижчих функціонарів разом з підофіцирами. Державні підприємства, монополі, фонди і заведення затруднюють на основі буджету 191 тисяч працівників, отже разом держава удержує 446.000 працівників, на 4 тисяч більше, ніж в цьому році. Число учителів і учительок держиться на висоті попереднього року 77 тисяч.

— Вломи і крадежі. В Потоці пов. Рогатин вломилися в ночі до церкви злодії й вкрали дві чаші та позолочуваний ніж. Золотої монстранції і чаші зі св. Тайнами, що стояли побіч, не рушили. — До громадського уряду в Козарі пов. Рогатин дісталися злодії й вкрали підручну залізну касу з готівкою 281 зол.

— Пожежа. В Кузичах пов. Рогатин вибухла в хаті Марії Процишин пожежа і перенеслася на сусідні будинки, які згоріли цілковито. Шкоду обчисляють на кількадесять тисяч зол.

— Убивство на весіллі. В часі весілля в Горожанці Вел. пов. Рудки Павло Павзка тяжко побив Гринька Бурмаса, який помер у львівському шпиталю.

— Смерть від поліцейської кулі. В Корчині пов. Стрий поліційна стежа заскочила двох людей, що били шиби в однім домі. Стежа хотіла їх придержати, взиваючи їх пристанути. Колиж вони всетаки втікали, один із постерунковиж стрілив і поціливши одного з них кулею в крижі, убив його на місці. Показалося, що це 20-літний Дмитро Керець. Слідство в цій справі ведеться.

— Вбивство під церквою. Як повідомляє ПАТ, в Жупані біля Лавочного пов. Стрий гурт української молоді напав на братів Михайла й Івана Оравських та Василя Мущинка, як виходили з іншими із церкви, і з криком: бий комуністів! почали бити їх палицями. Тоді Михайло Оравський добув ножа і пробив у серце 30-літнього Василя Буричка, що згинув на місці. Душогуба арештовано. В часі бійки ранено крім того 5 осіб.

— Полювання на дики влаштовує стрийське повітове староство в гірських місцевостях, яким ця звірина робить великі шкоди на полях. Перші полювання з нагінкою відбулися вже в деяких громадах, а дальші будуть переведені в найближчому часі, м. ін. в лісах біля Довголуки та Сопоту. Підкарпатське ловецьке т-во закликає своїх членів до участи в цих полюваннях.

— Число вязнів у Польщі. Як обчислено урядово, в дні 1. січня ц. р. перебувало у вязницях на території цілої Польщі 55.336 вязнів, між ними 4.643 жінок. Величезна скількість вязнів сидить за політичні провини.

— Міжнародній шаховий турнір у Нотінґен скінчився спільною перемогою двох мистців, Капаблянки (Гаванна) і Ботвінніка (Ленінград), що поділилися першою і другою нагородою, вигравши на 14 партій по 10 пунктів. Д-р Еве (Амстердам) і Решевскі (Ню Йорк) здобули по 9½ пунктів, третю і четверту нагороду. Дальше йдуть д-р Алехін (Париж) з 9 пунктами, д-р Ляскер (Москва) і Фльор (Прага) і Файн (Ню Йорк) з 8½, проф. д-р Відмар (Любляна) 6, Боголюбов (Тріберґ) і д-р Тартаковер (Париж) по 5½, Тайльор (Льондон) 4½, Александер 3½, сер Томас 3 і Вінтер з 2½ пунктами. Цікавий є поворот до світового мистецтва кубанця Капаблянки, що має 48 літ і уходив в останніх роках за здеклясованого шахіста. Ботвінік має 25 літ і є електро-інжиніром у Совітах.

— Подружжя в ріжних державах. Головний статистичний уряд оголосив найновіші дані, що торкаються подруж у ріжних державах у 1935 р. Виходить, що в Німеччині заключено торік 690.9 тисяч подруж, в Англії 348 тис., в Італії 287 тис., у Франції 284 тис., Польщі 280 тис., Румунії 165 тис., Еспанії 150 тис., Чехословаччині 111 тисяч, Угорщині 75 тисяч і т. д. В порівнанні з числом мешканців найбільше число подруж припадає на Німеччину, опісля йде Румунія, Англія, Мадярщина, Польща, Швеція, Болгарія, Чехословаччина і т. д. Наслідок такий, що найбільший природний приріст населення має Німеччина.

— Торговля і Промисл ч. 17 (47) з 1. вересня ц. р. Зміст: Нас мусять знати, про нас мусять чути! (передова В. Несторовича). Старий і новий край (інтервю з інж. Ст. Чижович про можливости торгов. взаємин з Америкою), Щойно початок..., — Довкола переселенчої акції познан. купців, Зачинаємо щадничу кампанію, Чужий патронат, З новим шк. роком, Волинська сторінка (Дещо з життя. До відома купців на Волині!), Не минайте нагод, Нові гуртівні, Мало відоме джерело доходу. Ріжні вісти, Норми середньої доходовости підприємств, Новини фахової літератури в чужих мовах. Ринок і ціни, Організаційні вісти, тощо.

— Новий здобуток радія. Стереофонічні відбірники. Як зачуваємо, одна з чолових радієвих фабрик приготовляє на теперішній сезон нового типу відбірники, в яких вперше застосовано стереофонічне відтворювання звуків. Ефект стереофонічного відбору надзвичайний. Звуки мають нечувану дотепер виразистість, кругаість виразу і мягкість тону. Людський голос і кожний музичний інструмент зберігає в вадиції свою природну звукову барву, завдяки чому маємо враження, що виконавця чуємо безпосередньо.

—o—

З цирку.

Теперішні виступи варшавського цирку Станевських у Львові у дечому ріжняться своїм характером від минулорічних. Із звірят маємо лише прегарну тресуру коней і вперше виведену подиву гідну тресуру папуг. (Заповідженої у програмі тресури тюленів чи моржів чомусь не показували.) Зате більше точок акробатичних пописів, гімнастиків і ілюзіоністів, і тут справді треба признати, що глядачі мають нагоду подивляти речі просто неймовірні. Незрівняна пара американських комиків еквілібристів Трібольо і Мейльс: коли бачимо у кіні продукції Фліпа і Флапа, то нераз здається нам, що це кінові тріки, — тимчасом на прикладі продукцій згаданої пари американських артистів можемо переконатися, що людська вправа і хист перевищують найбуйнішу фантазію. До цієї самої катеґорії належить родина акробатів Урбаніс, трьох румунів Міронеску і „людина зі 100 обличчями" Стрікс. Окрему катеґорію творить грекиня Валерія Касфікіс, яка демонструє справді „чародійні" експерименти: загальне обентеження панує серед авдиторії, коли люди у дальших рядах рептом находять по своїх кишенях перстені, під контролею завязувані у хустинці на арені та зберігані у кількох скриньках...

Взагалі програма багато і надзвичайно цікава. Навіть звичайні два кльовни, які виступають поміж поодинокими продукціями, зраджують „високу клясу". Цирк втішається великою фреквенцією.

—o—

З кіна.

Кіно „Коперник":
„Маю 19 літ", „Той, що знає".

Любовна історія 19-літньої бідної дівчини, що мріє про щастя та карієру. Бачимо тут протиставлені два світи — аристократії і низької верстви. Комедія, якої ввесь чар полягає на грі Катерини Гепберн, що вміє наперемінну захоплювати і знеохочувати своїми примхами. Її партнер 100-відсотковий гарний молодець Мек Мюррей.

Друга фільма — кримінальна драма без трупів у стилі Воллеса. Багато тут гумору. Головні ролі грають першорядні артисти Вілям Пауел і Джинджер Роджерс, яка, на жаль, не танцює.

Кіно „Касіно": „Робін Гуд з Ельдорадо".

Боротьба мексиканців за волю та землю у тій добі, коли Америка після виграної з Мексиком війни відкрила в Каліфорнії золотодайні поля. Рідко коли можна найти фільму, що з такою щирою безоглядністю змальовувала би жорстоку та незаконну поведінку власного народу супроти другого поневоленого як у цій фільмі. Один із мексиканців — мирний хлібороб, що живе щасним подружнім життям, стає бунтарем, згодом провідником великої банди, щоб помститися на американцях за їх насильства та злочини. У цій помсті він заходить так далеко, що затрачує межу того, що справедливе і чесне, хоч в імя справедливости та чесности почав боротьбу. Маємо могутні картини боїв серед чудової природи, бачимо перегони їздців, бандитські напади, сцени жорстокости та каяття. Головну ролю грає Ворнер Бакстон, створюючи дуже симпатичний тип мексиканського Довбуша.

ДИВОГЛЯДИ

ПЕРЕГОНИ ВУЖІВ.

В Мексику підготовляють нове видовище, на якому аранжери надіються добре заробити. У вересні відбудуться там перші на цілий світ перегони вужів. Для цієї цілі тренують уже 10 вужів-гарахканців. На хвості кожного вужа буде прикріплена металева пластинка, получена з електричним проводом. Як тільки вужі почують електричний струм, кинуться вперед зі скорістю, на яку тільки вужі здібні.

Перегони будуть відбуватися в скляних довжезних скринях, так, що глядачі мостимуть слідкувати за перегонами. Вуж, що добіжне перший до кінця, буде переможцем.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ ЛІҐОВА

Після цілої низки успіхів у цьогорічнім сезоні, з яких два останні, а саме рекордова перемога над віцемистцем Окружної Ліґи Чуваєм 12:0 і знильною дружиною Соколом ІІ. 5:0, були просто ревеляцією у спортовому світі, приготовляє провід С. Т. Україна для своїх численних симпатиків нову імпрезу, яка напевно викличе небувале зацікавлення серед ширших рядів нашого громадянства. А саме, користаючи з одинокого вільного ще від мистецтв терміну в осіннім сезоні, зміриться наша одинацятка з ліґовою Погонею у товариських змаганнях, які відбудуться у найближчу неділю 6. вересня.

Хоч змагання України з ліґовцями все притягали значну кількість глядачів, то тепер, коли Україна є у феноменальній формі, слід надіятись рекордової участи нашого громадянства, яке повинно підпержати свою дружину морально і матеріяльно.

Буде це одинока поважніша спортова імпреза під час „Східних Торгів". Попередять змагання Погоні І Б з Ресовією за мистецтво Окружної Ліґи.

Не зважаючи на подвійну імпрезу, ціни вступу дуже низькі, а саме: трибуна зол. 1.60, І. партер 1 зол., ІІ. партер 60 сот. Для членів знижки.

Початок змагань: Погонь І Б — Ресовія в год. 2.30 Україна — Погонь ліґова 4.15, на грищі Погоні.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА, ПОЗІР!

В неділю, 6. вересня ц. р. відбудуться в Камінці Струмиловій змагання у відбиванці за першенство камінецької округи на площі „Народнього Дому". Початок в год. 10. рано. Змагання заповідаються цікаво, бо беруть у них участь сильні сільські гнізда.

З ОКРУЖНОЇ ЛІҐИ.

Висліди з мин. неділі такі: Чорні — Гасмонея 3:1 (2:1); Огніско (Ярослав) — Р. К. С. 3:2 (1:2); Чувай (Перемишль) — Погонь І Б 5:4 (2:1); Корона (Самбір) — Ресовія 2:2 (1:2).

Табеля Окружної Ліґи виглядає тепер так:

	змаг.	пунктів	відн. вор.
Чорні	3	6:0	10:5
Україна	**3**	**5:1**	**19:2**
Огніско	3	4:2	7:6
Ресовія	3	3:3	6:5
Лехія	2	2:2	3:1
Корона	3	2:4	5:7
Ц. Совія	2	2:2	5:8
Чувай	2	2:2	5:16
Гасмонея	1	0:2	1:3
Погонь І Б	2	0:4	7:10
Р. К. С.	2	0:4	2:7
Польонія	—	—	—

ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

Висліди з мин. неділі такі:

ЛЬВІВ. Погонь — Висла 2:0 (1:0)

КРАКІВ. Гарбария — Леґія 6:2 (3:0).

ВАРШАВА. Варшавянка — Рух 2:0 (0:0).

КАТОВИЦІ. Варта — Домб 4:2 (0:1).

СВЕНТОХЛОВІЦЕ. Шлеськ — Л. К. С. 2:2 (1:2)

Табеля Державної Ліґи виглядає тепер так:

	змаг.	пунктів	відн. вор.
Рух	12	16:8	31:23
Гарбария	12	15:9	22:15
Висла	12	14:10	16:14
Погонь	12	13:11	23:18
Варшавянка	12	13:11	19:18
Варта	12	12:12	30:24
Л. К. С.	12	12:12	29:23
Домб	12	10:14	21:32
Шлеськ	12	9:15	14:22
Леґія	12	6:18	18:39

ЗА КОРДОНОМ.

ВІДЕНЬ. Вакер — Вієнна 3:1; Адміра — Люб'єта 1:0; Австрія — Постспорт 2:1; Рапід — Гакоаг 5:1; Фльорідсдорф — ФАЦ 3:2.

БУДАПЕШТ. Мистецтво. Сеґед — Гунгарія [illegible]; Ф Т Ц — Немцеті 2:1; Фебус — 3. Округа 7:0; Будаі — Уйпешті 3:0; Електромос — Будафок 1:1.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр. ім. І. Тобілевича.

Тлусте:
3. IX. Циганський барон,
4. IX. Сорочинський ярмарок.
6. IX. Дівча з Маслосоюзу.
7. IX. Лев з Абісинії.

Торське:
5. IX. год. 8. веч. Дівча з Маслосоюзу
6. IX. год. 3. попол. Сорочинський ярмарок.

З Тлустого їде театр до Чорткова і Копичинець.

Великий Театр:
Середа, 2. IX. год. 8. веч. „Пані пресесова".
Четвер, 3. IX. год. 8. веч. „Пані пресесова".

Театр Рінвородностей:
Нечинний.

Цирк Станевських
(вул. Пелчинська)
щодня початок вистави в год. 8.30 веч. У вівторок, середу, суботу й неділю по дві вистави: в год. 4.30 попол. і в год. 8.30 вечером.

Кіна.

АПОЛЬО: „Сто потіх" ам. комедія з Еді Кантором.
АТЛЯНТИК: „Рітмайстер фон Верфен".
ВАНДА: „Пекло", „Вибухова бльондинка".
ГРАЖИНА: „Сон літньої ночі" Шекспіра з музикою Мендельзона.
КАСІРО: „Робін Гут із Ельдорадо"
КОПЕРНИК: „Маю 19 літ", „Гой, що має", „Містер і пані Шерльок Гольмс.
МАРУСЕНЬКА: „Серця зі сталі".
МЕТРО: „Князь Аркадії" найвеселіша австрійська комедія.
МІРАЖ: „Буря над світом", Пат і Паташон як „Бездомні".
МУЗА: „Касіно де Парі" з Аль Джонсоном, „Кіднапери".
ПАКС: „Анна Кареніна" з Гретою Гарбо.
ПАЛЯС: „Залога".
ПАН: „Віденський вальс".
РАЙ: „Їх Ексцеленція бабуся".
СВІТ: „Тайна малої Шерлі".
СТИЛЕВЕ: „Його Величність пан шофер".
ТОН: „На згарищах щастя".
УТІХА: „Деревляні хрести" на осн. Цоржелеса і ревія „Мельодії Львова".
ХИМЕРА: „Малий король".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Венеція.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 2. вересня 1936.

Відень (506,8) 17.30 Скрипковий ресітал, 18.25 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, **Прага** (249,2) 20.55 Симф. концерт, **Париж** (1648) 12.15 Легка музика, 17.30 Концерт, 20.00 Пісні XX. ст., **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 18.30 Арії та пісні, 22.20 Нар. музика, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. музика, 17.00 Музика наших часів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00, 20.10 Музика, 18.30 Дрібнички з СССР.— вражіння з подорожі, 21.15 Камер. музика, **Мінхен** (405,4) 12.00 Популярний концерт, 17.00 Танкова суїта на нар. (швабські) теми, 22.30 Пісні Палестріни на хор, **Будапешт** (549.5) 17.30 Циг. музика, 19.00 Спів. ресітал, 20.10 Концерт, 22.30 Сальон. музика, **Мілянo** (368,6) 11.30 Розр. музика, 20.10 Концерт нар. музики, **Рим** (420,8) 13.10 Легка музика, 17.15 Розр. концерт, 20.40 Симф. концерт.

Четвер, 3. вересня 1936.

Відень (506,8) Спів, Тавше барит., 19.30 Симф. концерт, **Прага** (249.2) 16.10 Пісні до поезій Прохаски, 22.50 Камер. твори Бетовена, **Париж** (1648) 11.00, 12.15 Легка музика, 16.30 Давні пісоньки. 17.00 Театр Уяви, 20.45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 17.00 Арії та пісні, 18.20 Нар. пісні. **Берлін** (356,7) 16.00 Розривк. пополудне, 19.15 Форт. ресітал, 21.00 Настроєві мельодії, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 18.00 Концерт, **Кельн** (455,0) 14.45 Гайднові твори, 17.30 Молодь грає і співає, 20.10 Розр. концерт, **Мінхен** (405,4) 10.00 Нар. пісоньки, 22.45 Форт. ресітал, **Будапешт** (549,5) 13.00 Нар. пісоньки, циг. орх., 18.00 „Гільда Баба" оп. Гуски, 22.00 Сальон. музика, **Мілянo** (368,6) 11.30 Розр. музика, 17.15 Вок. концерт, 20.40 „Паседжята нотурна" ком Гаспериніа, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20.45 „Фаворита" оп. Доніцетія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 2. вересня 1936.

6.30, 6.33 Ранішня авдиція, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 7.30 Програма на сьогодні, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Гутірка про моди, 12.13 Полудневий денник, 12.23 Орх. концерт, 14.30 Концерт бажань, 15.30 Господарські вістки, 15.45 „Надзвичайні пригоди" авд. для дітей, 16.15 „Жентіль галян де Франс" старофранцуські пісоньки, Генрія сопран, 16.40 Концерт, 17.20 Хвилина Пікавера, гр. пл., 17.50 Анекдоти з життя Леонарда да Вінчі, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Співочий ресітал Степана Сніжка (бас) у супр. форт., 18.25 Новий правопис увіходить у життя, відчит д-ра Генр. Бальха, 18.35 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.30 Орх. концерт. Марія Кавпе сопран, Од. Гернес, тенор, 20.30 З мандрівок по провінції, 20.45 Вечірній денник, 20.53 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Цезар Франк: Соната на фортепіян і скрипку, 22.00, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Легкі пісоньки й мельодії, спів, саксофон, віольончеля; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдицій.

Четвер, 3. вересня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.33 Руханка, 7.50 Музика з гр. пл., 7.30 Програма на завтра. 7.35 Трохи інформ., 7.40 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу. 12.03 Шуберт: Віденські вечорі, гр. пл., 12.23 Стилізований танок, 14.30 Оперетка з гр. пл., 15.30 Господарські вістки, 15.45 „Гокус-покус, Домінікус": Чарівницькі листи, 16.00 Концерт орх., 16.45 Устрій новочасних держав і нар. оборона: Росія, 17.00 Концерт орхестри мандолінистів, 17.25 У танковому ритмі: Ресітал на віолі в супр. фортепіяну, 17.50 Так було колись кожного літа, 18.00 Сільва рерум, 18.05 Торги у Львові, 18.15 Французька музика з гр. пл., 18.25 Мужицькі поезії Ів. Мазура, 18.55 Програма на завтра, 18.40 Рекламовий концерт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Сварливість і впертість" ком. Ол. Фредра, 19.30 Нар. капеля, рецитації, 20.30 Технічна скринька, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Пісні у вик. А. Шлемінської в супр. форт., 21.30 Форт. ресітал, 22.00 Спорт на Поморі, 22.10 Спортові вістки, 22.15 Легка й танк. музика; у перерві в год. 22.50 Останні вістки, 23.00 Закінчення авдицій.

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельги бельг. 89.86—89.43, Доляри американські 5.32 — 5.29, Доляри канад. 5.31 — 5.28, Фльорени голянд. 361.52 — 358.80, Франки фр. 35.05.50 — 34.89,50, Франки шв. 173.54—172.70, Фунти англ. 26.79 — 26.63, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.10—12.80, Корони данські 119.64, 118.80, Корони норв. 134.33—133.65, Кор. шв. 148.13—137.15, Ліри італ. 36.50—34.50, Марки фінл. 11.82—11.60, Марки нім. 138 — 133 Шил. австр. 99 — 98. Марки нім. срібні 140—144.

Акції.

Банк Польський 97, Вугіль 14.24, Ліль поп 12.30, Стараховичі 32.50.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 63, серійна 1. ем. 77 5 конв. 47—46, 6 прц. дол. 61.50, 7 прц таб. 48.75—49.75.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З. Бк Г. 38.50—40. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц. ТКЗ. 40— 42, 4 і пів прц. БГК. 62.50—65, 4 прц. БГК, 61.50—65.

Долярівка 48.00—49.00, 5 інвест. 1. ем. 60—63, 2. ем. 61—64

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 1. вересня н. р. кооперативам платить за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок. і без опакування	2.15 зол.
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.20 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням для 28, 29 і 30, дavailable зачет	2.20 „
1 л. молока	0.13 „
1 к. яєць	2.5C „

Тенденція на масло, молоко слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 1. IX. н. р. платить своїм доставцям **за 1 кг. живої птиці**, льоко подвір'я птахоясарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Курята 1. кл. щойно від 0.80 кг. вгору	0.85 „
Курки без остріг 1. кл. щойно від 170 кг. вгору	1.00 „
Качки молоді, товщені 1. кл. щойно від 1.60 кг. вгору	0.85 „

Ціни денні.
Приймає птицю тільки першої кляси. Гірших сортів рішуче не приймає.

До Вп. Передплатників Атлясу України

і сумежних країв. Повідомляємо, що перший випуск вислали ми тільки тим, хто вплатив найменше три рати (9 зол.). Цілість будемо висилати тільки по вплаті всієї належности.

Пригадуємо, що з удогіднень (дарова окладинка і оправа) зможуть користати тільки ті ВП. Передплатники, що вплатили готівку, або ті, що не будуть залягати із щомісячними ратами. Тому просимо **негайно вирівняти** залеглі вплати і не наражуватися на кошти упімнень та втрату удогіднень.

По закінченню друку продажна ціна атласу буде підвищена.

В-во „Український Видавничий Інститут" Львів, вул. Гродзіцьких 1.

РІЖНІ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові і вживані найдешевше. Книг. „Книжковий Міль", — Львів, Баторія 6. Тел. 114-94. 2607 2—3

НАЙЛІПШІ СТУДЕНТСЬКІ ШАПКИ поручає християнська вирібня Яна Вітмана Львів Трибунальська 1. 2579 4—5

КНИЖКИ шкільні нові, вживані продає, купує і міняє найкорисніше Антикварня ГЕЛЬЦЕЛЬ, Львів, Трибунальська 8. Замовлення з провінції полагоджуємо відворотно. 2599 3—3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ для всяких типів шкіл **вимінює** за мінімальною доплатою, а надто купує і продає найкорисніше Книгарня Бардаха. Львів, Кракієська 1.

КНИГАРНЯ, антикварня, випозичальня книг (останні новини) по рекордових цінах. Кооператива „СЛОВО", ЛЬВІВ — РУСЬКА 5. 2617 1—5

МЕШКАННЯ

НЕДОРОГА станція для панночок або учнів нижчих кляс. Потоцького 14. За церквою. 2610 2—2

СТАНЦІЯ для учениць. Дбайлива опіка. ев. поміч в науці. Догідні умови. **Личаківська 21**, пов. 1. двері шесті. 2603 —

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

НАУКА

ЛЕКЦІЇ ФОРТЕПІЯНОВОЇ ГРИ дає Ростислава Бацинська-Темницька, б. професорка музичної школи в Одесі та школи ім. Лисенка у Стрию — Львів, вул. Вітівська 6, бічна Личаківської. 2589 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО до фабрики килимів фахову енергійну силу (мужчину чи жінку) для добирання красок. Письмові зголошення

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р ЕВГ. ДУРДЕЛЛО
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 22/7, тел. 258-96
спец. шкірних, венер. і сексуальних хороб та лік. косметики
ВЕРНУВСЯ
і ординує від 8.30—11 і 15—19, нед. і св. 10—12.
2606 1—3

УПРАВНЕНИЙ ДЕНТИСТ
МАКСИМІЛІЯН МОР
ПРИЙМАЄ У ЛЬВОВІ ЛЬВА САПІГИ 24,
Тел. 223-68.
2586 1—3

ЛІКАР ДИТЯЧИХ НЕДУГ
Дир. Д-р С. МАЙЗЕЛЬС
ЧАРНЕЦЬКОГО 3. Тел. 215-30
вернувся. 2570 3-3

Музична Школа ім. Шопена
Львів Сикстуська 56. Тел. 238-37.
Наука гри на інструментах і усі теоретичні предмети.
Приготовлення до державного іспиту з музики.
Ритмічна гімнастика методою проф. Далькоза для дітей і дорослих.
Вписи щодня. 2624 1-2 Залізничі знижки

Фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові і оказійні.
Догідні кредитові умовини
Новацький
Львів, Пілсудського 17. Тел. 235-21
2620 1-5

Вписи
до Торговельного Ліцею і на курс абітурієнтів
Площа Стрілецька 8.
щодня від год. 10-ої до 13-ої до 3. вересня. Винятково в міру вільних місць до 15. вересня.
2721 1-2

Для Ваших дітей
поручає **ЗНАМЕНИТЕ БІЛЛЯ**
Фабрика білля **„ПАВ"**
Львів, Сикстуська 1. 2613 1-2

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ „ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 450·—
„ „	1/2	250·—
„ „	1/4	130·—
„ „	1/8	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.